

ΝΕΑ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗ

ΜΗΝΙΑΙΟΝ ΝΟΜΙΚΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

ΕΝ ΧΑΝΙΟΙΣ (ΚΡΗΤΗΣ)

Γραφεῖα: ὁδὸς Τριμάρτυρος

ΙΔΡΥΤΗΣ
ΙΩΑΝ. Μ. ΧΑΖΙΡΑΚΗΣ

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ
ΜΙΧ. ΧΑΖΙΡΑΚΗΣ

Αἱ Συνδρομαὶ πληρωτέαι — Ἐτησίᾳ δρ. 18, ἑξάμηνο δρ. 9

«Νομίζω δὺν τὰ ἐναντιώτατα εὐθυβουλία εἶναι, τάχος τε
καὶ ὀργήν.»

(Διάδοτος - Εὐκράτους).

ΕΦΕΤΕΙΟΝ ΚΡΗΤΗΣ

(ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΝΟΜΟΛΟΓΙΑ)

Ἀρ. ἀποφ. : 38 1915

(Εἰσηγητὴς : δ κ. Μεν. Σουλτάνης Ἐφέτης)

Ἐκτέλεσις. Προσωπικὴ κράτησις ἐπὶ ἐμπορικῶν χρεῶν.
Ἐρμηνεία τοῦ ἀρθροῦ 392 Κρ. Πολ. Δικ. 1880.

Ἐπειδὴ κατὰ τὴν ὀρθὴν καὶ ἀνεπίδεκτον ἐτέρας ἐρμηνείας
ἐννοίαν τοῦ ἀρθροῦ 392 τοῦ ἰσχύοντος τμήματος περὶ ἐκτε-
λέσεως τῆς Πολιτ. Δικονομίας τοῦ 1880 δύναται ὁ δανειστής
προκειμένου περὶ ἐμπορικοῦ χρέους ὡς ἐπὶ τοῦ προκειμένου,
καὶ ἂν διὰ τοῦ εἰσαγωγικοῦ ἐγγράφου παρέλειπε νὰ ζητήσῃ τὴν
διὰ προσωπικῆς κρατήσεως ἐκτέλεσιν τῆς ἐκδοθησομένης ἀπο-
φάσεως, διὰ μεταγενεστέρας ἀναφορᾶς πρὸς τὸν Πρόεδρον ἢ
Εἰρηνοδίκην ἀναλόγως τῆς ἀρμοδιότητος νὰ πράξῃ τοῦτο καὶ

δὴ καὶ μετὰ τὴν ἔκδοσιν ὀριστικῆς καὶ τελεσιδίκου ἀποφάσεως οὐδεμίαν διάκρισιν ποιουμένου περὶ τούτων τοῦ ἀνωτέρω ἄρθρου, τοῦναντίον μάλιστα ἐξαγομένου ἐξ αὐτῶν. Ὅρθως ἄρα ῥητὸ τοῦ Προέδρου τῶν Πρωτοδικῶν διετάχθη ἐπὶ ἀναφορᾷ τοῦ ἐφεσιδλήτου προκειμένου περὶ νομίμου περιπτώσεως ἢ διὰ προσωπικῆς κρατήσεως ἐκτέλεσις τῆς ἐκδοθείσης ἀποφάσεως. Οὐδ' ὑποχρέωσιν τινα ἐκ τοῦ νόμου εἶχεν ἢ ἐφεσιδλήτος τὴν τοιαύτην ἀναφορὰν τῆς νὰ κοινοποιήσῃ εἰς τὸν ἐκκαλοῦντα καὶ καλέσῃ αὐτὸν πρὸς συζήτησιν (ἄρθρον 558 τῆς ἰσχυούσης νῦν Πολ. Δικονομίας) ἐκτὸς ἂν ἢ ἐπίδοσις διετάσσετο παρὰ τοῦ Δικαστηρίου ἢ τοῦ Δικαστοῦ ὅπερ οὔτε ἐκ τῶν προσαγομένων ἐγγράφων ἐξάγεται, οὔτε ὁ ἐκκαλὼν ἰσχυρίζεται ὅτι διετάχθη ἢ τοιαύτη ἐπίδοσις. Ὅθεν ἀπορριπτέα ὡς μὴ νόμῳ βᾶσιμος ἢ ὑπὸ κρίσιν ἔφεις.

Ἀριθ. ἀποφ. 45 : 1915

(Εἰσὴ γηγητῆς : ὁ κ. Ἡλίας Χατζηναδρέου Ἐφέτης)

Ἀποδεικτικὰ μέσα. Μαρτυρία ἐν ἄλλῃ δίκῃ λαμβάνονται ὡς τεκμήρια δικαστικά.

... Ἐπειδὴ καταθέσεις μαρτυρικαὶ ληφθεῖσαι ἐν τινι δίκῃ δύνανται νὰ χρησιμεύσωσιν ὡς ἀποδείξεις ἐπὶ ἄλλῃς διαφορᾶς (Α. Π. 55 τοῦ 1880) διότι εἰς τὴν διακριτικὴν ἐξουσίαν τοῦ δικαστηρίου ἐτέθησαν τὰ δικαστικὰ τεκμήρια, ἐπομένως δύναται νὰ τὰ συναγάγῃ καὶ ἐκ γεγονότων ἢ πράξεων μὴ σχετιζομένων ἀμέσως πρὸς τὴν δικαζομένην ὑπόθεσιν (Οἰκονομίδ. Παλ. Δικον. § 177 σημ. 11).

Ἐπειδὴ ἐκ τῶν καταθέσεων τῶν συνεπείᾳ τῆς ἀνωτέρω ἀποφάσεως ἐξετασθέντων ἐκατέρωθεν μαρτύρων ἐν συνδυασμῷ πρὸς τὴν διεξαχθεῖσαν πρωτοδίκως πραγματογνωμοσύνην καὶ τὰς ἐν τῇ ἐτέρᾳ δίκῃ μεταξὺ τοῦ αὐτοῦ Ναοῦ καὶ τῆς Ε. Μ. Ζ. κλπ. διεξαχθείσας μαρτυρικὰς ἀποδείξεις, τὰς περιεχομένας εἰς

τὰς ἐν τῇ πρόσθεν ἰσχύει τῆς παρούσης ἀναφερομένης ἐκθέσεις εἰσηγήσεως καὶ πρὸς τὸ ὑπ' ἀριθμ. 790 τοῦ 1880 συμβόλαιον τοῦ Συμβολαιογράφου Χανίων Στ. Σταυρούδη καὶ ἐν γένει πρὸς πάντα τὰ λοιπὰ ἐν τῇ οικογραφίᾳ προσκομιζόμενα ἔγγραφα κατὰ κρίσιν καὶ ἐκτίμωσιν τοῦ δικαστηρίου, ἣν ἐκ τοῦ συνόλου συνάγει, ἀπεδείχθαι ὅτι ἡ ἀξία τῆς περὶ ἧς πρόκειται οἰκίας καὶ ἀπαλλοτριωθείσης ἀναγκαστικῶς ὑπὸ τῆς Ἑνор. Ἐπιτροπῆς ἀνῆρχετο πρὸ τῆς ἐγκρίσεως τῆς ρυμοτομίας εἰς τὸ ποσὸν τῶν δραχμῶν δύο χιλιάδων ἑξακοσίων. ὅσον καὶ διὰ τοῦ πρωτοκόλλου τῆς ἐκτιμητικῆς Ἐπιτροπῆς ἀρχικῶς εἶχε καθορισθῇ.

Ἀριθ. ἀπ. 49 : 1915

(Εἰσηγητῆς : ὁ κ. Ἐμμ. Μελισσίδης, Ἐφέτης - νῦν Ἀρεοπ.)

Βακουφικὸν δίκαιον. Κῦρος ἀφιερωτήριων.

—Ἐξαιρέσις μαρτύρων,

... Ἐπειδὴ ἀπορριπτέος ἐστὶ καὶ ὁ ἕτερος τῆς αὐτῆς διαδίκου ἰσχυρισμός, ὅτι τὸ ἐξ οὗ τὸ δικαίωμα τῶν ἐναγόντων πηγάζει, ἀφιερωτήριον (βακφηγέ) εἶναι ἄκυρον, ἐφ' ὅσον δὲν κατεχωρήθη ἐν τῷ γραφείῳ τοῦ Ὑπουργείου τοῦ Αὐτοκρατορικοῦ κτηματολογίου (Δεφτέρ Χανέ) καθότι ἡ τοιαύτη διατύπωσις ἀπαιτεῖται ἐν Τουρκίᾳ ἐπὶ τῶν λοιπῶν κατηγοριῶν τῶν ἀκινήτων πλὴν τῶν Βακουφικῶν, ἐφ' οὗ μόνη ἡ ἐν τῷ τοπικῷ γραφείῳ τῆς περιφέρειας ἐν ἣ κεῖται καταχώρησις ἀρκεῖ, ἥτις ἐν προκειμένῳ συνετελέσθη, ὥς δείκνυται ἐκ τῆς ἐν τέλει τοῦ εἰρημένου ἔγγραφου ὑπ' ἀριθμ. 38 τῆς 18 Φεβρουαρίου 1304 (Ἑγείρας) σημειώσεως τοῦ ἐνταῦθα γραφείου τοῦ Ἐφκαφίου (Hei Droit de l' Empire Othoman).

Ἐπειδὴ τὸ συμφέρον, ὅπερ ὁ μάρτυς δύναται νὰ ἐλπίζῃ ἐκ τῆς ἐκδόσεως τῆς δίκης ἵνα ἐξαίρεθῇ κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ ἀρθροῦ 315 § 2 τῆς Κρητ. Πολ. Δικονομίας (1913) δέον

νὰ ᾤμεσον καὶ βέβαιον. Τοιαύτης φύσεως ὅμως ὠφέλειαν δὲν συνιστῶσι κατὰ τὴν κρίσιν τοῦ δικαστηρίου τὰ περιστατικά, ἅτινα ἡ ἐναγομένη προβάλλει ζητοῦσα τὴν ἐξαίρεσιν τῶν μαρτύρων Α. *Β. κλπ. ὅτι τούτέστι οὗτοι ἔχουσιν ἀγοράσει ἕτερα κτήματα παρὰ τῆς αὐτῆς δικαιοπαρόχου τῶν ἐναγόντων Σ. ἅτινα διεκδικοῦνται ὑπὸ τῆς ἐν λόγῳ ἐνισταμένης διαδίκου.

Ἐπειδὴ κατὰ τὴν ρητὴν διάταξιν τοῦ ἀρθροῦ 315 § 2 τὰς Πολ. Δικονομίας τὰ μέλη σωματείου (ἐν οἷς καὶ ἡ Κοινότης) δὲν εἶναι ἐξαιρετέα εἰς δίκας αὐτοῦ, ἀλλὰ τὸ ἀξιόπιστον σταθμίζεται ὑπὸ τοῦ Δικαστηρίου.

Ἀριθμ. ἀποφ. 50 : 1915

(Εἰσηγητῆς δ κ. Ἑμμ. Μελισσειδης, Ἐφέτης - νυν Ἀρεοπαγ)

Τριτανακοπή. Προϋποθέσεις ἐγέρσεως αὐτῆς. Μόνον ὅταν ἐπίκειται ἀμέσως ἡ βλάβη τῶν συμφερόντων τρίτου ἀσκεῖται.

Ἐπειδὴ πρὸς ἐνάσκησιν τοῦ ἐνδίκου μέσου τῆς κατ' ἀποφάσεως τριτανακοπῆς, διεπομένης ὑπὸ τῶν ἀρθρῶν 236 καὶ 616 καὶ ἐπόμ. Πολ. Δικονομίας ἀπαιτεῖται, πλὴν τῶν ἄλλων ὄρων, καὶ νὰ ἐπίκειται κίνδυνος βλάβης εἰς τὰ συμφέροντα τοῦ τριτανακόπτοντος, προκυπτούσης ἀμέσως ἐξ αὐτῆς τῆς ἀποφάσεως καὶ ἥτις βλάβης διὰ τὸ ἀμέσως ἐπικείμενον αὐτῆς δὲν δύναται ν' ἀποτραπῇ δι' ἐνασκήσεως τῆς ἀρμοζούσης ἀγωγῆς ἢ ἐνστάσεως καὶ τούτῳ τῷ λόγῳ ἐθεσπίσθη τὸ ἑκτακτον μέσον τῆς τριτανακοπῆς οὗ ἡ χρῆσις, ὡς ἐκ τῆς φύσεως αὐτοῦ προκύπτει εἶναι περιορισμένη ὑπαγορευομένη ἐν αἷς περιπτώσεσι λόγῳ τοῦ ἐπικειμένου κινδύνου ἠθέλεν εἶναι ἀνωφελῆς ἡ ἐνάσκησις τῶν τακτικῶν μέσων (Εὐκλείδ. τόμ. Β, σελ. 1880-1881 σσμ. 1-2). Τοιοῦτος ὅμως κίνδυνος δὲν ἐκπηγάζει ἐν προκειμένῳ, ὅσον ἀφορᾷ τὰ συμφέροντα τοῦ ἀνακόπτοντος ἐκ μόνης τῆς ὑπ' ἀριθμ. 265 ἀνακοπτομένης ἀποφάσεως καθότι αὕτη δὲν

εἶναι ἐκτελέσιμος ἐναντίον του, ἀφοῦ ἔχει ἐκδοθῇ μεταξὺ τοῦ δικαιοδόχου του (ἀγοραστοῦ) καὶ τρίτου, ἥτοι μεταγενεστέρως τῆς μεταδιδαστικῆς τῆς κυριότητος πράξεως καὶ ἐν ᾧ ἀφ' ἐτέρου αὐτῇ (ἢ ἀπόφασις) δὲν ἀποστερεῖ τὸν ἀνακόπτοντα τοῦ δικαίωματος νὰ προτείνῃ οὗτος κατὰ τὴν μεταξὺ αὐτοῦ καὶ τοῦ ἐκνικηθέντος ἀγοραστοῦ δίκην τὰς προσηκούσας ἐνστάσεις καὶ δὴ τὰς ἤδη ἀποτελούσας τὴν βάσιν τῆς ἀνακοπῆς του περὶ ἀνυπαρξίας τοῦ δικαίωματος τοῦ τρίτου διεκδικητοῦ. Τὸ γεγονὸς δὲ ὅτι ἡ ρηθεῖσα ἀνακοπτομένη ἀπόφασις θ' ἀποτελέσῃ τὴν βάσιν τῆς ἐνασκήσεως τοῦ δικαίωματος ἀποζημιώσεως ἐκ μέρους τοῦ ἐκνικηθέντος ἀγοραστοῦ κατὰ τοῦ ἀνακόπτοντος δὲν ἀποτελεῖ κίνδυνον κατὰ τοῦ συμφέροντος αὐτοῦ, προκύπτοντα ἀμέσως ἐξ αὐτῆς τῆς ἀποφάσεως, ἀλλ' ἀπώτερον, ὅν' ὀδύναται ν' ἀποτρέψῃ ὁ ἀνακάπτων προτείνων, ὡς εἴρηται τὰς προσηκούσας ἐνστάσεις καὶ συνεπῶς δὲν νομιμοποιεῖται ἐν τῇ ἐνασκήσει τριτανακοπῆς, ὁρθῶς οὕτω ἀποφηναμένης τῆς ἐκκαλουμένης ἀποφάσεως.

Ἀριθμ. ἀποφ. 57: 1915

(Εἰσηγητῆς ὁ κ. Ἐμ. Μελισσιέδης Ἐφέτης - νῦν Ἀρεοπαγ.)

Ἀναγκαστικὴ ἀπαλλοτριώσις ἐπὶ ρυμοτομίας πόλεων. Ἰσχύς τῶν ἐιδικῶν ἐν Κρήτῃ Νόμων 332 καὶ 335. Εὐθύνη τοῦ Δημοσίου. Πότε. (*)

Ἐπειδὴ διὰ τῆς ὑπὸ χρονολογίαν 8 Αὐγούστου 1911 ἀνακοπῆς τῆς ἡ ρηθεῖσα διάδικος ἀνακόπτει τὸ πρωτόκολλον τῆς ἀρμοδίας ἐκτιμητικῆς ἐπιτροπῆς τὸ σχετικὸν πρὸς τὴν κατάληψιν τοῦ ἐπιδίκου κτήματός της, ὡς ὑποτιμηθέντος τούτου κατ' ἀξίαν, ὁμολογεῖται ὅμως παρ' αὐτῆς ἐν τῷ ἐγγράφῳ

(*) Πρβλ. αὐτόθι σελ. 6 καὶ 65, ἐνθα παρόμοιαι ἀποφάσεις τοῦ ἰδίου Ἐφετείου, ἀλλ' εἰσηγητῶν ἄλλων.

τῆς ἀνακοπῆς τῆς ὅτι τὸ ἐν λόγῳ κτῆμα κεῖται ἐντὸς τοῦ χωρίου Σπηλιᾶς καὶ ὅτι κατελήφθη ὑπὸ τῆς δημοσίας ὁδοῦ Καμισσιανῶν-Σπηλιᾶς-Πενεθύμου τῆς Κισσαίου.

Ἐπειδὴ προκειμένου περὶ ἀποζημιώσεως λόγῳ καταλήψεως γηπέδου κειμένου ἐντὸς τῆς πόλεως τοῦ χωρίου ὑπὸ προεκτάσεως δημοσίας ὁδοῦ ἔχει ἐφαρμογὴν ὁ περὶ τούτου εἰδικὸς Νόμος 332 τῆς 5 Ἀπριλίου 1904 καὶ οὐχὶ ὁ 335 (Κρητικῆς Παλιτείας) καθότι οὗτος εἶναι γενικός. ἀφορῶν τὴν ἀποζημίωσιν λόγῳ καταλήψεως ἔνεκεν οἰωνδήπουτ ἐργῶν κοινῆς ὠφελείας, καθ' ἃς ὑπόχρεοι πρὸς ἀποζημίωσιν τυγχάνουν τὸ Δημόσιον ἢ ἄλλο νομικὸν πρόσωπον (ἄρθρον 11 καὶ 14). Τούτεστιν οὗτος ὁρίζει τὴν τηρητέαν διαδικασίαν ὅταν τὰ πρόσωπα ταῦτα εἰσὶν ὑπόχρεα πρὸς ἀποζημίωσιν.

Ἀλλὰ τὸ πότε συντρέχει ἡ περίπτωσις αὕτη ὁρίζεται ὑπὸ τοῦ νόμου 332, κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ ὁποίου (ἄρθρ. 53-54), εἰδικῶς πραγματευομένου περὶ καταλήψεως λόγῳ κατασκευῆς ὁδῶν, ἡ τοιαύτη ἀποζημίωσις βαρύνει τοὺς παροδίους, συνεπὶς δύναται νὰ βαρύνῃ καὶ αὐτὸ τὸ Δημόσιον μόνον ὅταν τοῦτο τυγχάνει παρόδιον ἢ ὅταν κατὰ τὰς ἐν ἀρθροῖς 53 καὶ 55 διατάξεις τὸ πλάτος τῆς ὁδοῦ ὑπερβαίνει τὰ δώδεκα μέτρα, ἅτινα ὅμως περιστατικὰ δὲν διατυπῶνται ἐν προκειμένῳ ὑπὸ τῆς ἀνακοπούσης ἐν τῷ ἐγγράφῳ τῆς ἀνακοπῆς τῆς, ἥτις οὕτω ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ἐκτεθέντων, ἀπορριπτέα τυγχάνει ὡς ἀπευθυνομένη κατὰ τοῦ Δημοσίου μὴ νομιμοποιημένη παθητικῶς, ἐν ᾧ ἔδει ν' ἀπευθύνηται αὕτη κατὰ τῶν ἰδιοκτητῶν τῶν παροδίων γηπέδων.

Οὐδεμία νέα αἰτησις ἐγγραφῆς συνδρομητοῦ γίνεται δεκτὴ, ἐὰν δὲν συνοδεύηται μὲ τὸ ἀντίτιμον τῆς συνδρομῆς οὐδὲς προπληρωτέας.

ΑΡΕΙΟΣ ΠΑΓΟΣ

Α'.

(ΠΟΙΝΙΚΗ ΝΟΜΟΛΟΓΙΑ)

Ἀριθ. ἀποφ. 300 : 1915 Τμήμα Α'

(Εἰσηγητὴς ὁ κ. Β. Ταμπακόπουλος Ἀρεοπαγίτης)

Σύνθεσις δικαστηρίου ἐνόρκων.

— Πολιτογράφους ἀθρόα τῶν ἐν Κρήτῃ Μουσουλμάνων ὑπὸ προθεσμίαν ἐπιλογῆς.

— Ἐξύβρισις διὰ τοῦ τύπου δημοσίου ὑπαλλήλου. Διώκεται αὐτεπαγγέλτως. Ὑγκλησις γενική.

Ἐπειδὴ οἱ Μουσουλμάνοι ἐν Κρήτῃ, κατὰ τὴν μεταξὺ Ἑλλάδος καὶ Τουρκίας Συνθήκην τῶν Ἀθηνῶν (*) θεωροῦνται πολῖται Ἕλληνες, ἐκτὸς ἂν ἐντὸς ὠρισμένης προθεσμίας δηλώσωσιν ἐναντίαν βούλησιν, ὅπερ δὲν ἰσχυρίζεται ὁ ἀναιρεσέων ἐν προκειμένῳ ὅτι ἐγένετο, ἐπομένως ὁ λόγος ἀναιρέσεως ὁ εἰς κακὴν σύνθεσιν τοῦ δικαστηρίου τῶν ἐνόρκων συνιστάμενος, ἐκ τοῦ ὅτι ἔλαβον μέρος ἐν αὐτῷ τρεῖς Μουσουλμάνοι τὸ θρήσκευμα, μὴ δηλώσαντες ρητῶς ὅτι θέλουσι ν' ἀποκτήσωσι τὴν ἐλληνικὴν ὑπηκοότητα εἶναι ἀπορριπτέος.

Ἐπειδὴ ὁ λόγος ἀναιρέσεως ὅτι οὐχὶ ὀρθῶς ἐκηρύχθη ἔνοχος ὁ ἀναιρεσέων ἄνευ ἐγκλήσεως διὰ πρᾶξιν διωκομένην κατ' ἐγκλησιν, εἶναι ἀπορριπτέος καθ' ὅσον μὲν ἀφορᾷ τὴν ἐξύβρισιν τοῦ παθόντος ὡς δημοσίου ὑπαλλήλου δὲν ἀπαιτεῖται ἐγκλησις πρὸς καταδίωξιν, ὅσον δ' ἀφορᾷ τὴν ἐξύβρισιν κατ' αὐτοῦ ὡς ἀτόμου ἐπεδόθη ἡ ὑπὸ ἡμερομηνίαν 9 Νοεμβρίου 1913 ἐγκλησις, ἥτις, ἂν καὶ δὲν συμπεριλαμβάνῃ καὶ τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ἤρκει ὅπως προβῇ καὶ ἐναντίον του ἡ καταδίωξις, ἐκδηλωθέντος σαφῶς δι' αὐτῆς τοῦ σκοποῦ τοῦ μηνυτοῦ, ἵνα καταδιωχθῇ πᾶς ἔνοχος τῆς ἐναντίον του ἐξυβρίσεως.

(*) Βλέπ., αὐτόθι. τόμ. 1 σελ. 24 ἐν σημειώσει.

Ἐπειδὴ ἀφοῦ ἡ προσβαλλομένη ἀπόφασις δέχεται ὅτι ὁ ἀναιρεσίῳν συνέγραψε καὶ κατεχώρησε τὸ ἐπιλήψιμον ἄρθρον εἰς τὴν ἐν Ἑρακλείῳ ἐκδοδομένην ἐφημερίδα «Παλιγγενεσία» ἐν τῇ ἀνεξελέγκτῳ αὐτῆς κρίσει ὑπὸ τοῦ Ἀρ. Πάγου, ἐκτιμήσασα τὰ πραγματικά περιστατικά, τὰ ἐκ τῆς διαδικασίας προκύψαντα, ὁ λόγος ἀναιρέσεως ὅτι δὲν εἶναι ὑπεύθυνος συντάκτης τῆς ἐφημερίδος ταύτης καὶ ὅτι τὸ ἐπιλήψιμον ἄρθρον ἦτο ὑπογεγραμμένον παρ' ἄλλου εἶναι ἀπορριπτέον. (*)

Ἐπειδὴ καὶ ὁ προκύπτει ἐκ τῆς ἐτυμηγορίας τῶν ἐνόρκων ὁ ἀναιρεσίῳν ἐκηρύχθη ἔνοχος ἐπὶ ἐξουβρίσει δημοσίου ὑπαλλήλου καὶ διὰ τὸν δημόσιον καὶ δημοτικὸν βίον αὐτοῦ, ἐν δὲ τῇ τελευταίᾳ περιπτώσει τὸ δικαστήριον τῶν Συνέδρων κατ' ὀρθὴν ἐφαρμογὴν τοῦ ἁρθροῦ 14 τοῦ Συντάγματος (**) ἐδέξατο τὴν πολιτικὴν ἀγωγὴν τοῦ ὕδρισθέντος, ὁ δὲ περὶ τοῦ ἐναντίου λόγος ἀναιρέσεως εἶναι ἀπορριπτέος.

Ἀριθ. ἀποφ. 307 : 1915 (ἐν ὁλομελείᾳ)

(Εἰσηγητὴς : ὁ κ. Σ. Παγανέλης Ἀεροπαγίτης)

Ἐπάρκεια ὑπαλλήλου. Ἀπλὴ δυσχέρεια ἐν τῇ διεξαγωγῇ ὑπηρεσίας.

Ἐπειδὴ ἐκ τῶν προσκομιζομένων ἐγγράφων καὶ τῆς ἐν τῷ

(*) Πρὸς τοὺς νεωτέρους νόμους περὶ ἐξουδένσεως καὶ ἐλευθεροτυπίας. Ἦτοι Νόμ. 170 (ἐν Ν. Νόμοις Πετράκου τόμ. 1 τευχ. 50), νόμον 173 (Ν. Ν. τόμ. 1 τευχ. 50), νόμον 340 (Ν. Ν. τόμ. 2, τευχ. 77), νόμον 1335 (Ν. Ν. τόμ. 4 σελ. 952) καὶ νόμον 1699 (Ν. Ν. τόμ. 5, σελ. 574)

(**) Ἐννοεῖται τοῦ Ἑλληνικοῦ Συντάγματος τὸ ὅποιον διὰ τοῦ ἀπὸ 29 Σεπτεμβρίου 1908 ψηφίσματος τῆς Βουλῆς τῶν Κρητῶν εἰσῆχθη καὶ ἐν Κρίτῃ. Τότε ἀνεκηρύσσεται, ὡς γνωστὸν, ἡ Βουλγαρία εἰς ἀνεξάρτητον Βασίλειον, ἐπωφελήθη δὲ τῆς διεθνούς ταύτης εὐκαιρίας καὶ ὁ Κρητικὸς λαὸς καὶ συνελθὼν ἐν συλλαλητηρίοις πανδημίαις ἐκήρυξε «τὴν ἐνωσιν τῆς Κρήτης μετὰ τῆς Μητρὸς Ἑλλάδος ὅπως ἀποτελέσῃ μετ' αὐτῆς ἀδιαίρετον καὶ ἀδιάσπαστον Συναγματικὸν Βασίλειον». Καὶ δὲν ἐγένετο μὲν ἀποδεκτὸν τὸ πραξικόπημα τοῦτο τοῦ Κρητικοῦ λαοῦ, ἀπὸ τῆς Ἑλλάδος οὔτε ἀνεγνωρίσθη τότε διεθνῶς, ἀλλὰ πολὺ βραδύτερον διὰ τῆς Συνθήκης τοῦ Βουκουρεστίου, ἐν τούτῳ ὅμως τῷ μεταξὺ τὸ ψηφισθὲν Ἑλληνικὸν Σύνταγμα ἴσχυεν.

κλητηρίῳ τοῦ παρὰ τῷ δικαστηρίῳ τούτῳ Εἰσαγγελέως, τῶν ἐν Κρήτῃ Ἐφετῶν, βεβαιοῦται ὅτι ὁ πρὸς ἀπολογίαν κληθεὶς γραμματεὺς, Κρῆς καὶ ἐν τῇ Κρητικῇ Πολιτείᾳ ὑπηρετήσας ἀπὸ ἰκανῆς σειρᾶς ἐτῶν, εἴτε ὡς εἰσαγγελεὺς καὶ δικαστής, εἴτε ὡς γραμματεὺς πολυμελοῦς δικαστηρίου ὑπὸ διαφέρουσιν δηλονότι νομοθεσίαν τῆς ἡδὴ ἐν ἰσχύϊ παρὰ τὸν ζῆλον ὃν κέκτηται καὶ τοῦ ἡθους τὴν χρηστότητα, δυσχεραίνει ὅπωςδήποτε περὶ τὴν διεξαγωγὴν τῆς ὑπηρεσίας τοῦ γραφείου, εὐλόγως μὴ δυνάμενος ὅπως ἐν ταῖς λεπτομερείαις κατέχη τὸν ἄρτι εἰσαχθέντα εἰς Κρήτην Ὅργανισμὸν τῶν Δικαστηρίων καὶ τοὺς ἐν γένει διὰ τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ γραμματέως νόμους τῆς Ἐπικρατείας, ἵνα ἀπροσκόπτως διευθύνῃ τὴν ἰδιαιτέως ἀπαιτοῦσαν ἐκτέλεσιν τῶν ἐπιβεβλημένων αὐτῷ καθηκόντων, αἱ δυσχέρειαι δ' αὗται τοῦ κρινομένου γραμματέως ἐπαυξάνονται ἐκ τῆς κατ' ἀνάγκην ὕφισταμένης ἐλλείψεως πείρας περὶ τὸν μηχανισμόν τοῦ γραφείου του ἐξ ὑπογραμμάτων καὶ γραφείων, Κρητῶν ἀπάντων, βοηθητικοῦ προσωπικοῦ τοῦ δικαστηρίου, πρὸς ὃ ἄλλως ἀδυνατεῖ ὅπως ἀσκήσῃ τὴν πρσσήκουσαν ἐπιβλεψίν καὶ ἐπιβολήν, ἅτε συνδεδόμενος πρὸς αὐτοὺς διὰ γνωριμίας ἀπὸ πολλῶν ἐτῶν.

Ἐπειδὴ κατὰ ταῦτα δὲν ἀποδεικνύεται ἀνεπάρκεια δικαιολογοῦσα τὴν ἀπὸ τῆς ὑπηρεσίας ἀπομάκρυνσιν τοῦ περὶ οὗ ἡ κρίσις γραμματέως.

Β'.

(ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΝΟΜΟΛΟΓΙΑ)

Ἀριθ. ἀποφ. 57 : 1916 τμ. Α'

(Εἰσηγητῆς ὁ κ. Α. Ἀλεξάνδρου, Ἀρεοπαγίτης)

Διαζύγιον κατὰ τὴν Κρητικὴν Νομοθεσίαν. Ἐλεγχος δικαστηρίου. Ἐννοια τοῦ ἄρθρου 53 τοῦ Καταστατικοῦ τῆς ἐν Κρήτῃ Ἐκκλησίας. Μοιχεία ὡς λόγος διαζυγίου.

Ἐπειδὴ ἡ κατὰ τ' ἄρθρα 53, 54 καὶ 57 τοῦ ὑπ' ἀριθμ. 276 τοῦ 1900 νόμου τῆς πρώην Κρητικῆς Πολιτείας, ἰσχύοντος καὶ ἡδὴ δυνάμει τοῦ ἄρθρου 2 τοῦ νόμου 147 τῆς 5 Ἰανουαρίου 1914

καὶ τὸ ἄρθρον 1 τοῦ νόμου 291 τοῦ 1914 (*) ἐκδοθεῖσα πράξις τοῦ Ἐπισκόπου Ρεθύμνης καὶ Αὐλοποτάμου, δι' ἧς κηρύσσεται διαλελυμένος ὁ μεταξὺ τοῦ ἀναιρεσεύοντος καὶ τῆς ἀναιρεσιβλήτου γάμος τῇ αἰτήσῃ τοῦ ἀναιρεσεύοντος, καταδικασθέντος ἐπὶ μοιχείᾳ διὰ τῆς ὑπ' ἀριθμ. 158 τοῦ 1915 ἀποφάσεως τῶν ἐν Ρεθύμνῃ Πλημμελειοδικῶν ἐπὶ τῇ βάσει τῆς ἀποφάσεως ταύτης μὴ οὔσα ἀπόφασις δικαστηρίου, ἀλλὰ ἐκκλησιαστικῆς ἀρχῆς δὲν διαφεύγει τὸν ἔλεγχον ὑπὸ τοῦ δικαστηρίου περὶ τῆς νομιμότητος αὐτῆς. Ὅθεν τὸ δικάσαν Ἐφετεῖον, ἀρμόδιον ὄν νὰ κρίνῃ περὶ τῆς υπάρξεως τῆς ἀπαιτήσεως τῆς ἀναιρεσιβλήτου, δι' ἣν ἡ ἀνακοπείσα ὑπὸ τοῦ ἀναιρεσεύοντος ἐπιταγὴ πρὸς πληρωμὴν ἐκείνης κατὰ τοῦτου καὶ κρίνον ἐπὶ τῆς βάσεως τῆς ἀνακοπῆς τοῦ ἀναιρεσεύοντος, τῆς συνισταμένης εἰς τὸ ὅτι δὲν ὀφείλει τὴν ἐπιτασσομένην ἀπαίτησιν τὴν ἐπιδικασθεῖσαν τῷ ἀναιρεσιβλήτῳ διὰ τῆς ὑπ' ἀριθμ. 191 τοῦ 1915 ἀποφάσεως τοῦ Πρωτοδικείου Ρεθύμνης λόγῳ διατροφῆς, ἐφ' ὅσον θὰ διήρκει ὁ μεταξὺ ταύτης καὶ ἐκείνης γάμος αὐτῶν, διότι διελύθῃ ὁ γάμος οὗτος πρὸ τοῦ χρόνου δι' ὃν ζητεῖται ἡ διατροφή αὕτη διὰ τῆς εἰρημένης ἐπισκοπικῆς πράξεως, ὁρθῶς προέβη εἰς τὴν ἔρευναν τοῦ παρεμπίπτοντος ζητήματος, μὴ ἀντιτιθεμένου νόμου τινός, ἥτοι περὶ τοῦ ἀν κατὰ τὴν ἐκδόσιν τῆς ἀποφάσεως ταύτης ἐτηρήθησαν ὑπὸ τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἀρχῆς οἱ ὅροι καὶ αἱ προϋποθέσεις τοῦ νόμου οἱ ἀπαραιτήτως ἀναγκαῖοι διὰ τὸ νῦρος αὐτῆς. Ὅθεν οἱ λόγοι ἀναιρέσεως ὅτι ἡ ἀπόφασις αὕτη τοῦ Ἐπισκόπου ἦτο ἀνεξέλεγκτος ὑπὸ τοῦ Ἐφετείου, ἔχουσα δύναμιν δικαστικῆς ἀποφάσεως τελεσιδίκου καὶ ἀμετακλήτου, μὴ βάσιμοι εἰσὶν.

Ἐπειδὴ ὀρίζον τὸ ἄρθρον 53 τοῦ νόμου 276 τῆς πρώην Κρητικῆς Πολιτείας. (ὅτι δύναται νὰ ζητήσῃ τὴν διάζευξιν ἕκαστος τῶν συζύγων διὰ λόγον μοιχείας) ὡς ἐκ τῆς γραμματικῆς καὶ τῆς λογικῆς αὐτοῦ ἐρμηνείας δηλοῦται ἐννοίαν ἔχει ὅτι ὁ ἀδικηθεὶς ἐκ τῶν συζύγων δικαιούται νὰ ζητήσῃ τὴν διάζευξιν διὰ τὴν ὑπὸ τοῦ ἐτέρου συζύγου παράδοξιν τῆς περὶ τὸν γάμον πίστεως,

(*) Πρὸβλ. αὐτόθι, τόμ. 1 σελ. 20 ἐν σημειώσει,

οὐχὶ δὲ καὶ αὐτὸς οὗτος ὁ μοιχὸς σύζυγος, οἶονεὶ ἐπιβραβεύμενος διὰ τὸ ἐγκλημά του, ἤτοι τὴν πρᾶξιν τῆς μοιχείας. Οὕτω δὲ σκεφθὲν καὶ τὸ δικάσαν Ἐφετεῖον διὰ τῆς προσβαλλομένης ἀποφάσεώς του ὡς ἐξ αὐτῆς δέικνυται καὶ θεωρῆσαν ἀνίσχυρον τὴν ὑπ’ ἀριθμ. 78 τοῦ 1915 πρᾶξιν τοῦ Ἐπισκόπου Ρεθύμνης, δι’ ἧς ὡς εἴρηται ἐκηρύχθη διαλελυμένος ὁ γάμος μεταξὺ ἀναιρεσιέοντος καὶ ἀναιρεσιβλήτου τῇ αἰτήσῃ τοῦ καταδικασθέντος ἐπὶ μοιχείᾳ ἀναιρεσιέοντος καὶ μὴ διαλελυμένον τὸν γάμον τοῦτον, ὀρθῶς τὸν νόμον τὸν ἀνωτέρω ἡρμήνευσε,

ΕΠΙΜΑΧΑ ΘΕΜΑΤΑ (*)

Ἀριθμ. ἀποφ. Ἐφετείου Κρήτης 2 : 1923

(Εἰσηγητῆς : ὁ κ. Μ. Ἀλιφέρης Ἐφέτης)

*Επίδοσις τῶν πρὸς τὸ Ἑλληνικὸν Δημόσιον δικογράφων ἐν Κρήτῃ.

Ἐπειδὴ εἰ καὶ ἡδυνάτ’ οἱ εἰπεῖν, ὅτι ναὶ μὲν διὰ τῶν νόμων ΔΡΑΔ τοῦ 1913, 147 τοῦ 1914 καὶ 291 τοῦ 1914 ἰσχύει ἐν Κρήτῃ ἡ καὶ πρὸ τῆς προσαρτήσεως ταύτης μετὰ τῆς λοιπῆς Ἑλλάδος ἰσχύουσα Πολιτικὴ Δικονομία ἐν τούτοις, τὸ μὲν, λόγῳ τῆς ιδιότητός του, τῷ Δημόσιον, τὸ δέ, λόγῳ καταργήσεως τῶν διατάξεων τοῦ ἀρθροῦ 147 § 3 τῆς αὐτῆς Κρητικῆς Πολ. Δικονομίας ἐν συνδυασμῷ πρὸς τὰ ὑπ’ ἀριθμ. 2 καὶ 9 ἀπὸ 12 Ἰανουαρίου καὶ 8 Φεβρουαρίου 1912 Διατάγματα τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐπιτροπῆς τῆς Προσωρινῆς Ἐπαναστατικῆς Κυβερνήσεώς τῆς Κρήτης περὶ τροποποιήσεως τοῦ ἀρθροῦ 147 Κρητικῆς Πολ. Δικονομίας καθόσον περιέχουσι διατάξεις τελειῶς ἀνεφαρμόστους καὶ ἤ

(*) Καθιεροῦμεν, κατ’ ἀπαίτησιν πολλῶν, εἰδικὴν στήλην διὰ τὰς ἐκάστοτε παρουσιαζομένας διχογνωμίας ἐπὶ τινων ζητημάτων, διὰ τὰ ὁποῖα, ἐὰν ἀνεμένωμεν τὴν κατὰ σειράν χρονολογικὴν σειράν δημοσίων, ὁμολογουμένως ἠθέλαμεν θυσιάσει τὴν ἐπικαιρότητα.

τὰ περὶ δημοσιεύσεως εἰς ἐγχωρίους ἐφημερίδας καθ' ἃς περιπτώσεις ὀρίζουσι τὰ ἐν λόγῳ Διατάγματα, καθόσον δὲν ὑφίσταται πλέον Κρητικὸν Δημόσιον, ἀλλ' ἐν τοιοῦτο τὸ Ἑλληνικόν, ὅπερ ἐδρεύει ἐν Ἀθήναις καὶ ἐκπροσωπεῖται ὑπὸ τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Οἰκονομικῶν, ὅτι κατηργήθησαν καὶ αἱ σχετικαὶ διατάξεις περὶ ἐπιδόσεως καὶ δὴ αἱ ἀφορῶσαι τοὺς ἐκτὸς τῆς Κρήτης κατοικοῦντας, καθόσον δὲν εἶνα: δυνατόν νὰ νοηθῇ ὅτι τὸ Ἑλληνικὸν Δημόσιον εἶναι ἡμεδαπὸν (κατὰ τὴν Κρητικὴν νομοθεσίαν κάτοικον Κρήτης, νῦν μὲν ἐκτὸς τῆς Κρήτης ἢ ἡμεδαπὸν μὴ σχὸν ἐντὸς τῆς ὑπὸ τῶν ἄνω μνημονευθέντων ἄρθρων Κρητικῆς Πολ. Δικονομίας καὶ Διαταγμάτων δεκαπενταετίας κατοικίαν ἢ διαμονὴν ἢ οὐδέποτε σχὸν τοιαύτην) κατοικοῦν νῦν ἐκτὸς τῆς Κρήτης καὶ κατ' ἀκολουθίαν τὰ περὶ ἐπιδόσεως εἰς τὸ Ἑλληνικὸν Δημόσιον διέπει ὁ νόμος ΩΔΖ τοῦ 1880 καὶ συμφώνως ταῖς διατάξεσι τούτου ἔδει νὰ κριθῶσι τὰ περὶ ἐπιδόσεως πρὸς τε τὸ Δημόσιον καὶ ἐφέσεως ἐκ μέρους τοῦ Δημόσιου καὶ τἀνάπαλιν ἐν τούτοις κατὰ τὴν κρατήσασαν γνώμην τοῦ Δικαστηρίου θέλουσιν ἰσχύσει τὰ περὶ ἐπιδόσεως συμφώνως τοῖς ἄρθροις 147 § 2 ἐν συνδιασμῷ πρὸς τὸ ἄρθρον 139 τῆς Κρητικῆς Πολ. Δικονομίας, πλὴν τῆς διατάξεως τῆς ἀφορώσης τὴν κοινοποίησιν εἰς τὸν Εἰσαγγελέα καὶ συμφώνως τούτοις θέλουσι κριθῇ τὰ περὶ ἐπιδόσεως εἰς τὸ Δημόσιον.

Ἐπειδὴ ἡ ὑπὸ κρίσιν ἔφεσις κατὰ τὸ συνημμένον ἐπιδότηριον ἀπὸ 24 Μαΐου 1921 τοῦ ἐν Ἀθήναις δικαστικοῦ κλητῆρος Γ. Ἀντωνιάδου ἐκοινοποιήθη ὑπὸ τοῦ ἐκκαλοῦντος εἰς αὐτὸν τοῦτον τὸν Ὑπουργὸν τῶν Οἰκονομικῶν καὶ ἐπομένως συμφώνως τῇ ἡγουμένῃ σκέψει τῆς παρούσης ἀποφάσεως καλῶς καὶ νομίμως ἐκοινοποιήθη ὡς ἐκοινοποιήθη, ἀπὸ συμφώνως τοῖς ὡς ἄνω μνημονευθεῖσιν ἄρθροις Κρητικῆς Πολιτ. Δικονομίας ἢ ἐπίδοσις διαφορῶν δικογράφων δύναται νὰ γίνῃ καὶ εἰς τὸν νόμιμον (ἐν προκειμένῳ Ὑπουργὸν Οἰκονομικῶν) ἀντιπρόσωπον τοῦ Δημόσιου.

ΝΟΜΙΚΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ

Μελέτη

Πλατ. Δρακούλη

Κοινωνιολόγου

ΕΓΚΛΗΜΑΤΙΚΟΤΗΣ ΚΑΙ ΑΝΘΡΩΠΙΣΜΟΣ

(Συνέχεια ἐκ τοῦ προηγουμένου)

Ὁ ἐγκληματίας κατὰ τὸ πλεῖστον, εἶναι προῖον τῶν συνθηκῶν ἃς ἀνέχεται ἡ Πολιτεία εἶνε δὲ εἰς ἐλάχιστον βαθμὸν προῖον τῆς ἰδίας ἑαυτοῦ ἐλευθέρως βουλήσεως. Τὸ Ποινικὸν Δίκαιον δὲν πρέπει νὰ βασίζεται ἐπὶ τοῦ ἀνεπαρκοῦς τούτου ποσοστοῦ ὅπερ, ἀποτρέπει τὴν ἐλευθέραν βούλησιν τοῦ ἀτόμου. Ἀρκεῖ ἂν ρυθμίζεται συνφθὰ πρὸς τὴν ἀπαραίτητον ἀνάγκην ἣν ἔχει ἡ Πολιτεία ὅπως προβαίη εἰς πρακτικὰ διαδήματα πρὸς τήρησιν τῆς δημοσίας τάξεως. Ὁ ἄνθρωπος εἶνε δίνη συναισθημάτων ὧν ἡ διαρρύθμισις ἐξαρτᾶται ἐκ τῆς διδομένης εἰς αὐτὸν οἰκογενειακῆς, κοινωνικῆς καὶ πολιτικῆς ἀνατροφῆς, Λέγομεν ἀνατροφῆς διότι ἡ ἐκπαίδευσις μόνη δὲν ἀποκλείει τὸ ἀμόρφωτον τοῦ ἥθους. Τὸ Ποινικὸν Δίκαιον δὲν δύναται νὰ συμβαδίσῃ μετὰ τῆς προόδου τοῦ ἀνθρωπισμοῦ εἰμὴ ἂν λάβωμεν ὡς ἀξίωμα ὅτι οὐδεὶς κακουργεῖ ἐξ ἐλευθέρως βουλήσεως ἀπολύτως, ὅτι δηλαδὴ τὸ ἀδίκημα οὐδέποτε εἶνε κατὰ πάντα ὑπεύθυνον. Εἶνε κατὰ τὸ πλεῖστον ἀνεύθυνον καὶ ἐπομένως ἐκφεύγει κατὰ τὸ πλεῖστον τὴν ἀρμοδιότητα τοῦ Ποινικοῦ Νόμου. Τὸ σφάλμα ἔγκειται εἰς τὸ ὅτι ἡ κοινωνία θεωροῦσα ἑαυτὴν προσβαλλομένην ἀντεπεξέρχεται κατὰ τοῦ ὑπευθύνου ἀτόμου ὅπερ τὴν προσβάλλει καὶ κανονίζει τὴν ἄμυνάν της ἀναλόγως τοῦ βαθμοῦ τῆς εὐθύνης ἣν ἀποδίδει εἰς τὸν προσβάλλοντα, ἀλλ' ὁ βαθμὸς τῆς εὐθύνης δὲν εἶνε τὸ ἀληθὲς κριτήριον τοῦ μεγέθους τῆς κοινωνικῆς ἀμύνης. Ὅχι

δηλαδή τὸ ποσὸν τῆς εὐθύνης, ἀλλὰ τὸ ποῖον τῆς εὐθύνης δεόν νὰ ἐξακριβώνεται ὅπως ἐπὶ τῇ βάσει τῆς ἐξακριβώσεως ταύτης καταγνωσθῇ ἡ δικαία ποινή, ὅχι πάλιν ποσοτικῶς, ἀλλὰ ποιοτικῶς καὶ αὐτῇ.

Αἱ ἀπαιτήσεις τοῦ ἀνθρωπισμοῦ ἐπιβάλλουσι τὴν μεταβολὴν ταύτην τοῦ σημείου τῆς ἀπόψεως ἀπὸ τῆς ποσότητος εἰς τὴν ποιότητα τῆς εὐθύνης. Ὁ νομοθέτης τῆς σήμερον δὲν ἐνεργεῖ ἐν ἁρμονίᾳ πρὸς τὸ σύγχρονον πνεῦμα ἀναθέτων εἰς τὸν δικαστὴν τὰ ὅρια τῆς διαρκείας ἐντὸς τῶν ὁποίων οὗτος θὰ ἐκλέξῃ, ἀλλὰ ἔργον τοῦ νομοθετοῦντος σήμερον εἶνε νὰ ὀρίσῃ τὰ ὅρια τῆς ἐφαρμογῆς τῶν μεθόδων τῶν τιθεμένων εἰς τὴν διάθεσιν τοῦ δικαστοῦ. Ὑπὸ τὸ φῶς τοῦτο δὲν εἶνε ἐπαρκὴς ὁ ὅρισμός ὅτι «ποινὴ ἐστὶν ἡ ὑπὸ τοῦ ποινικοῦ νόμου ὀριζομένη τιμωρία» διότι οὐσιῶδες στοιχεῖον τῆς ποινῆς σήμερον εἶνε τὸ εἰσαγόμενον ὑπὸ τῶν ὑπαγορεύσεων τοῦ ἀνθρωπισμοῦ ἀπαιτοῦντος ἵνα ἡ τιμωρία καθίσταται ὅσον τὸ δυνατόν ἡπιωτέρα ἀνεξαρτήτως τῶν ἄρθρων τοῦ ποινικοῦ νόμου, τὸ μὲν βελτιουμένου τοῦ συστήματος τῶν φυλακῶν τὸ δὲ παρεχόμενων εἰς τὸν τιμωρούμενον πάντων τῶν μέσων τῆς ἀναμορφώσεως) Ταῦτα δὲν ἀρκοῦσιν. Ἡ κοινωνία δὲν πρέπει νὰ εἶνε Ἐπιμηθεὺς μόνον, ἀλλ' ὀφείλει νὰ εἶνε καὶ Προμηθεὺς, θέτουσα ἄφ' ἐνὸς εἰς ἐνέργειαν ἅπαντα τὰ ἄφθονα μέσα της ὅπως μὴ ἀνικτύσσωνται ἔνοχα σπέρματα, «*rea mens*», καὶ ἄφ' ἐτέρου ἅπαξ προσβληθεῖσα ὑπὸ ἐγκληματίου νὰ μεριμνήσῃ ὅπως τὰ ἔνοχα σπέρματα ἐκριζωθῶσι τέλεον ἐκ τῆς ιδιοσυστασίας τοῦ ἐνόχου. Τὸ οὐσιῶδες εἶνε ἡ ἐνέργεια τῆς κοινωνίας πρὸς τοῦ τοῦ ἄτομον κινδυνεύσῃ νὰ προβῇ εἰς τὴν ἀξιοποιον πρᾶξιν. Ἀλλὰ καὶ ἡ κρίσις τῆς τελεσθείσης ἀξιοποινοῦ πράξεως δὲν πρέπει νὰ μορφοῦται ἐκ τῶν ξηρῶν τύπων τοῦ δικαστηρίου, ἀλλ' ἐκ τῶν ὑπαγορεύσεων ὡς πεφωτισμένος νομοθέτης διαγράφει λαμβάνων ὑπ' ὄψιν τὰς περιστάσεις τῆς ἀνθρω-

πίνης ζωῆς καὶ τὰς ἐμπνεύσεις τῆς δικανικῆς συνειδήσεως τῶν πεπολιτισμένων ἐθνῶν. Ὁ ποινικὸς δικαστὴς δὲν πρέπει νὰ ἐξαρτᾷ τὴν ἀπόφασίν του ἀπὸ τὰς μηχανικὰς διατάξεις τῶν κειμένων, ἀλλ’ ἀπὸ τὰς ὀργανικὰς ἀνάγκας τῆς κοινωνίας. Τὰ ὅρια ἐπομένως τῆς ἐνεργείας τοῦ ποινικοῦ δικαστοῦ δεόν νὰ χαραχθῶσιν ὑπὸ τοῦ νομοθέτου κατὰ τρόπον ἐπιτρέποντα ἐς τὸν δικαστὴν νὰ δικάζῃ ὅχι ὡς αὐτόματον, ἀλλ’ ὡς ἄνθρωπος. Ἐν ἄλλῃς λέξεσι ἡ προσάρμοσις τοῦ ποινικοῦ δικαίου πρὸς τὰς ἀρχὰς τοῦ ἀνθρωπισμοῦ εἶνε ἐν τῶν ζωτικωτέρων κοινωνικῶν προβλημάτων τῆς ἐποχῆς καὶ δεόν νὰ ἐπιχειρηθῇ ὅχι ὑπὸ ποινικολόγων, ἀλλ’ ἀπὸ κοινωνιολόγων. Ἡ ἱστορία διδάσκει ὅτι τὰς ποινικὰς βαρβαρότητας τοῦ παρελθόντος κατήγγησαν οἱ ἐρευνῆται τῶν κοινωνικῶν φαινομένων, ὅχι οἱ ἐρμηνεῖς τῶν ἁθρῶν τοῦ ποινικοῦ νόμου οἱ ἐν πάσῃ ἐποχῇ θεωρήσαντες τὸν ποινικὸν νόμον ὡς τὸ ἐντελέστατον ἀπαύγασμα τῆς ποινικῆς δικαιοσύνης. Αἱ ἀτέλειαι τῆς κοινωνίας ἀντανακλῶνται εἰς τὸ ποινικὸν δίκαιον, ὅπως δὲ διηνεκῶς ἐπιβάλλεται προσπάθεια πρὸς τελειοποίησιν τῆς κοινωνίας, ἔστω καὶ ἂν ἐντελῇ κοινωνίαν δὲν δυνάμεθα νὰ ἐλπίζωμεν, οὕτω καὶ ἡ ἔρευνα τῶν ἀτελειῶν τοῦ ποινικοῦ δικαίου δεόν νὰ εἶνε διηνεκῆς ὅχι ἐπὶ τῇ ἐλπίδι νὰ μορφώσωμεν τελειὸν ποινικὸν σύστημα, ἀλλὰ ἵνα μὴ αἱ ποινικαὶ ἡμῶν μέθοδοι ὑστερῶσι κοινωνικῶν προόδων. Δὲν ἔχει νομικὸν μόνον χαρακτῆρα τὸ ἀδίκημα. Ὁ χαρακτῆρ αὐτοῦ εἶνε προσέτι καὶ κοινωνικός. Ἐντεθεν τὸ ποινικὸν δίκαιον δὲν δύναται νὰ διδαχθῇ εἰμὴ ἐν στενῇ ἀναφορᾷ πρὸς τὴν διδασκαλίαν τῆς ἀνθρωπολογίας, τῆς στατιστικῆς καὶ τῆς ψυχιατρικῆς. Ἀνευ δηλαδὴ τῶν διδαγμάτων τῆς Κοινωνιολογίας καὶ τοῦ Ἀνθρωπισμοῦ, πᾶς ποινικὸς νόμος εἶνε βάρβαρος ἐν συμπαραβολῇ πρὸς τὴν ἀνέλιξιν τῶν κοινωνικῶν συνθηκῶν.

Κεφ. Β’.

Κυρίως εἰπεῖν εἰς τέσσαρας ἐποχὰς διακρίνομεν τὴν ἱστορικὴν

ἐξέλιξιν τῆς θεωρίας τῆς ποινῆς. Πρώτη εἶνε ἡ ἀρχέγονος περίοδος τῆς ἐκδικήσεως. Ἡ κοινωνία παραδίδει τὸν ἔνοχον εἰν τὴν ἐκδίκησιν τοῦ θύματος ἢ τῆς οἰκογενείας του ἐπὶ τῇ βάσει τῆς ἀλληλεγγύης τοῦ αἵματος. Τὸ δίκαιον τῆς ἐκδικήσεως ἔδωκε χώραν εἰς τοὺς ιδιωτικούς πολέμους τῆς ἀρχαιότητος, ὧν τὴν ἀγριότητα βραδύτερον ἔκαμψεν ἡ εἰσαγωγή τοῦ στοιχείου τῆς χρηματικῆς ποινῆς. Ἐπειτα κατὰ τὸν μεσαίωνα ἄρχεται ἡ περίοδος τῆς ἐκφοβίσεως.

Τὸ δίκαιον τῆς ἐκφοβίσεως περιλαμβάνει σωματικὰς ποινὰς κατ' ἀρχὰς μὲν ἐπὶ τῷ τέλει ὅπως ἐμπνέεται τρόμος καὶ οὕτω προλαμβάνονται τὰ ἐγκλήματα, εἴτα καὶ πρὸς συντριβὴν τοῦ ἐνόχου, ἐξίλασμὸν δὲ καὶ δυσώπησιν τοῦ Θεοῦ, τοιουτοτρόπως ἀφελθέντος ἀνοικτοῦ τοῦ σταδίου εἰς τὴν ἀπανθρωπίαν. Ἡ Γαλλικὴ Ἐπανάστασις ἐτερμάτισε τὴν περίοδον ταύτην. Τὸ μέγα ἀνθρωπιστικὸν κῶμα τοῦ ΙΗ' αἰῶνος ἐξεσάρωσε τὸν ἄγριον ἐμπειρικισμὸν τῆς ἐκδικήσεως, τῆς ἐκφοβίσεως καὶ τοῦ ἐξίλασμοῦ, καὶ ἡ ἀνθρωπιστικὴ περίοδος τοῦ ποινικοῦ δικαίου ἀνέτειλε διὰ τῆς ἐξαπλώσεως τῶν ιδεῶν τοῦ Γροτίου, τοῦ Κάντ, τοῦ Φίχτε, τοῦ Βένθαμ, τοῦ Βολταίρου, τοῦ Βεκκαρία καὶ τοῦ Φιλαγγέρη.

(Ἐπεται συνέχεια)

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ "ΝΕΑΣ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ,"

Ἐπιπύλλοντα. Εἰς Τζερμιάδω Λασηθίου.—Ἀπαντῶμεν ἐπὶ τοῦ δι' ἐπιστολῆς σας τιθεμένου ἐρωτήματος : Τῷ δι' ἀποφάσεως τοῦ Εἰρηνοδίκου, ἐπὶ προσωρινῶν μέτρων, κωλυθέντι τῆς νομῆς τοῦ κτήματος διαδίκῳ, ἀκέραιον ἐπιφυλάσσεται τὸ δικαίωμα τοῦ νὰ κινήσῃ τὴν περὶ διαταράξεως ἀγωγὴν ἐντὸς ἐνιαυτοῦ καὶ μίᾳς ἡμέρας κατὰ τὰς σαφεῖς διατάξεις τοῦ ἀρθροῦ 505 τῆς ἰσχυοῦσης Πολιτικῆς Δικονομίας Κρήτης (1903) καὶ τὴν παγίαν νομολογίαν πάντων τῶν Δικαστηρίων μας (Πρὸς καὶ παραμυθερεῖς ἀπαφάσεις Ἀρ. Π. 349 τοῦ 1891 ἐν τῇ Θέμ. τόμ. 2 σελ. 312, καὶ Ἐφ' Ἀθ. 112 τοῦ 1890 ἐν Θέμ. τόμ. 1 σελ. 73).